

HAKUILMOITUS

Avustuksen nimi: Erityisavustus yleisten kirjastojen toiminnan kehittämiseen kansalaisten ja päättäjien vuoropuhelun foorumeina.

Avustuksen yleiskuvaus

Aluehallintovirasto myöntää tässä hakukokonaisuudessa valtionavustuksia, joiden tavoitteena on kehittää yleisiä kirjastoja fyysisinä ja virtuaalisina matalan kynnyksen kohtaamispaikkoina lisäämällä erityisesti kansalaisten ja päättäjien välistä vuorovaikutusta.

Tavoitteena on vaikuttaa yhteiskunnalliseen demokratiakehitykseen parantamalla kansalaisten tiedonsaantia ja vaikuttamismahdollisuuksia paikallisen, alueellisen, valtakunnallisen ja EU-tason päätöksenteossa.

Avustuksia voivat hakea kunnat/kunnalliset yleiset kirjastot.

Hakuaika alkaa 16.8.2021 klo 8.00 ja päättyy 20.9.2021 klo 16.15.

Aluehallintovirastoista myönnettäviin avustuksiin voidaan käyttää noin 900 000 euroa. Aluehallintovirastojen kirjastoasiantuntijat käsittelevät yhteistyössä hakemukset yhteisten perusteiden mukaisesti. Aluehallintovirastot tekevät päätökset lokakuussa 2021 ja toimittavat ne hakijoille asiointipalvelun kautta.

Avustukseen sovelletaan seuraavia säädöksiä: [Laki yleisistä kirjastoista](#) (1492/2016) ja [Valtionavustuslaki](#) (688/2001).

Avustuksen tavoite

Avustuksilla toteutetaan [yleisiä kirjastoja koskevan lain](#) (1492/2016), [Opetus- ja kulttuuriministeriön strategian 2030](#) sekä [hallitusohjelman](#) tavoitteita.

Yleisiä kirjastoja koskevan lain (1492/2016) 6 §:n mukaan yleisen kirjaston tehtävänä on yhteiskunnallisen ja kulttuurisen vuoropuhelun edistäminen. Kirjasto tukee aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta muun muassa turvaamalla pääsyn monipuolisiin tietolähteisiin, tarjoamalla tiloja kansalaistoimintaan sekä järjestämällä rakentavaa keskustelukulttuuria ylläpitävää toimintaa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön strategian 2030 tavoitteissa on osallisuuden vahvistaminen yhteiskunnassa sekä demokratian ja ilmaisunvapauden turvaaminen. Aktiiviseen kansalaisuuteen ja elämäntapaan kannustetaan laajoilla ja monimuotoisilla kansalaisyhteiskuntatoiminnoilla.

Sanna Marinin hallitusohjelmassa tavoitellaan poliittisen kulttuurin ja päätöksenteon uudistamista lisäämällä tasa-arvoisuutta ja luottamusta. Tavoitteeseen pyritään muun muassa turvaamalla osallisuutta ja kansalaistoimintaa valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti. Lisäksi vahvistetaan osallisuutta, osallistumisoikeuksia ja kulttuurista moninaisuutta sekä edistetään aktiivisesti monipuolisia ja vaikuttavia osallistumisen mahdollisuuksia ja suoraa demokratiaa.

Demokraattisen päätöksenteon uudistamista ja osallisuuden vahvistamista on käsitelty Suomen itsenäisyyden juhlarahaston (Sitra) selvityksissä ja hankkeissa. Kansanvallan peruskorjaus -työpaperissa (2018) todetaan, että edustuksellisen demokratian rakenteet vaativat uudistamista vastatakseen nykyajan ja tulevaisuuden tarpeisiin. Työpaperissa peräänkuulutetaan rohkeaa uudistumista ja kansalaisten mukaan ottamista. Hallinnon näkökulman toivotaan väistyvän kansalaisnäkökulman tieltä. Yhtenä konkreettisenä ehdotuksena muutoksen toteuttamiseksi ehdotetaan, että kirjastoista tehdään keskustelevan demokratian kohtaamispaikkoja.

Sitra käynnisti keväällä 2020 Kirjastoista kansanvallan foorumeita -kokeiluhankkeen, jonka tavoitteena oli vahvistaa kirjastojen roolia demokratiakehityksen edistäjänä. Kokeiluhankkeessa oli mukana kuusi kirjastoa, jotka pilotoivat erilaisia tapoja tuoda kansalaisia ja päättäjiä yhteen.

Avustuksen ensisijaisena tavoitteena on levittää Sitran kokeiluhankkeessa syntyneitä toimintamalleja demokratian ja vuoropuhelun vahvistamiseksi aktiiviseksi osaksi kirjastojen jokapäiväistä työtä.

Miten avustusta haetaan?

Aluehallintovirastoista myönnettävien valtionavustusten hakemukset tehdään aluehallinnon sähköisessä asiointipalvelussa <https://sahkoinenasiointi.ahtp.fi/>. Palveluun kirjaudutaan Suomi.fi -tunnisteella: pankkitunnuksilla, mobiilivarmenteelle tai sirullisella henkilökortilla. Asiointipalvelun käyttöohjeet löytyvät osoitteesta <https://sahkoinenasiointi.ahtp.fi/fi/oppaat-ja-materiaalit>.

Hakija täyttää asiointipalvelussa hakulomakkeen, liittää siihen pyydetyt liitteet ja lähettää hakemuksen asiointipalvelussa aluehallintovirastoon. Hakemusten tulee olla lähetettynä asiointipalvelussa viimeistään 20.9.2021 klo 16.15.

Millä perusteella hakemuksia arvioidaan?

Avustukset ovat harkinnanvaraisia. Hakemusten arviointi ja keskinäinen vertailu perustuvat kokonaisarviointiin, jossa otetaan huomioon seuraavat perusteet:

1. Hakukohtaiset myöntöperusteet

- Hankkeella tulee olla selkeät tavoitteet ja toimenpiteet sekä ajallinen suunnitelma ja perusteltu kustannusarvio.
- Hankkeissa suositellaan vahvasti tehtävän monipuolista yhteistyötä paikallisesti ja/tai alueellisesti.
- Hankkeissa toivotaan tehtävän rohkeita kokeiluja. Hankkeiden tuloksena odotetaan syntyvän uusia toimintatapoja ja kumppanuuksia.
- Hankkeessa saaduista kokemuksista tulee viestiä suunnitelmallisesti ja aktiivisesti, ja niiden tulee olla hyödynnettävissä laajemmin.
- Avustus voi kattaa enintään 80 prosenttia hankkeen kokonaiskustannuksista
- Avustusta voi hakea myös hankkeen toteutukseen liittyvän lisähenkilöstön palkkaukseen.
- Avustusta voi käyttää kohtuullisessa määrin laitehankintoihin ja tilojen kehittämiseen silloin, kun niillä mahdollistetaan hankkeen tavoitteiden mukaista toimintaa.
- Monialaisissa hankkeissa kirjastojen määrärahasta voidaan myöntää avustuksia vain kirjastojen osuuteen. Muiden hallintokuntien on vastattava omista kustannuksistaan.
- Kirjastojen perustoimintaan liittyvät kustannukset eivät ole hyväksyttäviä kustannuksia.

Hankkeella tulee edistää jotain seuraavista:

- parantaa kansalaisten vaikuttamis- ja osallistumismahdollisuuksia päätöksentekoon
- tuoda yhteiskunnallinen keskustelu kirjaston tiloihin
- lisätä vuoropuhelua kansalaisten ja päättäjien välillä
- testata erilaisia vuorovaikutteisia toimintamuotoja
- tuoda hyväksi havaitut toimintamallit osaksi kirjastojen arkea
- edistää yhteiskunnallista vuoropuhelua.

2. Yleiset perusteet

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyrkii strategiansa mukaisesti vaikuttamaan siihen, että kaikkien kyvyt ja osaaminen vahvistuvat, että yhteiskuntaa uudistetaan luovalla, tutkivalla ja vastuullisella toiminnalla ja että merkityksellisen elämän edellytykset turvataan yhdenvertaisesti.

OKM:n strategia on luettavissa verkkosivuilta: [Opetus- ja kulttuuriministeriön strategia 2030](#)

Hakemusten arvioinnissa ja vertailussa voidaan siten katsoa eduksi, jos toiminta tai hanke osaltaan edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta, osallisuutta, keskinäistä kunnioitusta ja kestävää kehitystä OKM:n strategian toimintalupauksen mukaisesti.

3. Valtionavustuslain mukaiset yleiset edellytykset

Aluehallintovirasto voi myöntää avustusta vain, jos valtionavustuslain mukaiset avustuksen myöntämisen yleiset edellytykset täyttyvät. Aluehallintovirasto ottaa yleiset edellytykset huomioon myös avustuksen määrää harkittaessa.

Valtionavustuksen myöntämisen yleisiä edellytyksiä ovat (valtionavustuslain 7 § 1 mom):

- Tarkoitus, johon valtionavustusta haetaan, on yhteiskunnallisesti hyväksyttävä.
- Avustuksen myöntäminen on perusteltua valtionavustuksen käytölle asetettujen tavoitteiden kannalta.
- Avustuksen myöntäminen on tarpeellista, kun otetaan huomioon hakijan saama muu julkinen tuki sekä hankkeen tai toiminnan laatu ja laajuus.
- Valtionavustuksen myöntäminen vääristää vain vähän kilpailua ja markkinoiden toimintaa.

Jos avustuksen saaja on saanut rangaistuksen luvattoman ulkomaisen työvoiman käytöstä, ja avustus kohdistuu palkkakustannuksiin, voidaan avustus myöntää vain erityisen painavasta syystä (valtionavustuslain 7 § 2 mom).

Esteitä avustuksen myöntämiselle

Jos hakija on saanut aiemmin avustuksia aluehallintovirastolta, selvitykset avustusten käytöstä on tehtävä määräaikaan mennessä. Aluehallintovirasto hylkää hakemuksen, jos hakija on olennaisesti laiminlyönyt velvollisuuttaan antaa aluehallintovirastolle tietoja aiemmin myönnettyjen avustusten käytön valvontaa varten.

Hakemus hylätään, jos se saapuu määräajan jälkeen.

Mitä ehtoja avustuksen käyttöön liittyy?

Avustusta saa käyttää vain siihen tarkoitukseen, johon se on myönnetty.

Avustus voi kattaa enintään avustuspäätöksessä määritellyn osuuden avustettavan toiminnan tai hankkeen toteutuneista hyväksyttävistä kustannuksista. Avustus ei myöskään yhdessä muiden julkisten tukien kanssa saa ylittää hyväksyttävien kustannusten määrää. Hyväksyttävät kustannukset määritellään avustuspäätöksessä ja sen liitteissä.

Hyväksyttäviksi kustannuksiksi luetaan palkoista tai palkkioista kutakin palkansaajaa kohden enintään määrä, joka vastaa 80 000 euron vuosipalkkaa lakisääteisine sivukuluineen. Palkka voidaan maksaa rahapalkkana tai luontoisetuina.

Avustuksen saajan taloudenhoito ja hallinto on järjestettävä asianmukaisesti.

Avustuksen käytöstä on tehtävä selvitys viimeistään päätöksessä mainittuna päivänä.

Avustuksen saajalta edellytetään kustannuspaikkakohtaista talousraportointia.

Aluehallintovirastolla on oikeus tehdä valtionavustuksen saajan talouteen ja toimintaan kohdistuvia tarkastuksia, jotka ovat tarpeellisia valtionavustuksen maksamisessa ja käytön valvonnassa (valtionavustuslain 16 §).

Avustuksen saajan tulee selvittää, onko sillä velvollisuus noudattaa hankintalainsäädäntöä, ja ottaa tämä toiminnassaan huomioon.

Jos avustuksen saaja täyttää julkisoikeudellisen laitoksen tunnusmerkit (esim. rahoituksesta yli puolet on julkista rahoitusta), avustuksen saajan tulee noudattaa hankintalakia kaikissa hankinnoissaan.

Jos avustuksen saaja saa avustusta tiettyyn hankintaan yli 50 % hankinnan arvosta, saajan on tässä hankinnassa noudatettava hankintalakia. (Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016).

Avustuksen saajan tulee pyytää tarjous useammalta kuin yhdeltä toimittajalta sellaisissa tavara- ja palveluhankinnoissa, jotka alittavat kansallisen kynnyksarvon mutta joiden arvo ilman arvonlisäveroa ylittää 20 000 euroa.

Miten tuloksista ja avustuksen käytöstä raportoidaan?

Avustusten käytöstä on tehtävä selvitys viimeistään päätöksessä mainittuna päivänä. Selvitykseen sisältyy sekä talousraportointi että tuloksellisuusraportointi. Avustuksen saajan edellytetään raportoivan kustannuksista kustannuspaikkakohtaisesti.

Avustusten käyttö raportoidaan aluehallinnon sähköisessä asiointipalvelussa.

Myönnettyt avustukset:

Avustusmuoto on uusi.

Lisätietoja:

Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Kristiina Kontiainen ja Raija Valtonen

Itä-Suomen aluehallintovirasto, Virpi Launonen

Lapin aluehallintovirasto, Satu Ihanamäki

Lounais-Suomen aluehallintovirasto, Päivi Almgren ja Anu Ojaranta

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, Mika Mustikkamäki ja Jonna Toukonen

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, Merja Kummala-Mustonen

Ruotsinkieliset ja kaksikieliset hankkeet: Susanne Ahlroth

Aluehallintovirastojen asiantuntijoiden sähköpostiosoitteet: etunimi.sukunimi@avi.fi

Katso myös: [Opas valtionavustusten hakemisesta, käytöstä ja käytön valvonnasta, Aluehallintovirastot 2020](#)